

FÅGELRAPPORTER

LCa=Leif Carlsson, LD=Leif Danielsson, LE=Lars Ericsson, LEC=L. E. Carlsson, LEK=Lennart Eriksson, LEr=Lars Ericson, LEJ=Lars-Erik Johansson, LEL=Lars-Erik Larsson, LEN=Lars-Erik Nilsson, LENb=Lars-Erik Norbäck, LEO=Lars-Erik Olsson, LF=Lennart Friggeråker, LFo=Lars Forsén, LG=Lars-Göran Johannesson, LGP=Lars G. Pettersson, LH=Lars Hedenström, LHe=Lars Hedman, LJ=Lars Jacobsson, LJh=Lars Johansson, LJn=Lennart Johansson, LJo=Lars Jonsson, LK=Lars Karlsson, LL=Lars Lindell, LLa=Lars Larsson, LLn=Lennart Larsson, LM=Lars Möllersten, LMä=Leo Mäkinen, LN=Lars Norman, LO=Lars Olausson, LON=Lars-Ove Nilsson, LR=Lennart Risberg, LRd=Lars Rydén, LRY=Lars Rydgren, LS=Lars Svensson, LSa=Lennart Samelius, LSg=Lef Sandgren, LSj=Lennart Sjöberg, LSt=Lars Strindberg, LT=Lars Thornberg, LTJ=Lars Tage Jansson, LW=Lennart Wahlén, LAJ=Lars Åke Johansson, LAP=Lars Åke Pettersson, MAO=Mats Anders Olsson, MB=Magnus Brandel, MBF=Motala Biologiska Förening, MC=M. Carlsson, MD=Mats Dynesius, MDa=Mats Dahlén, ME=Mats Edholm, MEn=Magnus Enquist, MF=Mats Forslund, MFb=Magnus Forsberg, MH=Markko Harmanen, MHo=Marianne Holmberg, MHö=Maria Höjer, MM=Mart Marend, MP=Mats Peterz, MPe=Mats Persson, MS=Magnus Sylvé, Msr=Mårten Schander, MSt=Mats Strömberg, MT=Martin Tjernberg, MU=Magnus Ullman, MW=Mats Wallin, MWo=Michael Wotschikowsky, NC=Nils Carlsson, NK=Nils Kjellén, NL=Nils Lundmark, NLi=Nild Lindqvist, NP=Nils Pers, OA=Ola Almkvist, OAn=Olle Anderbrant, OAr=Olov Andersson, OBF=Ola-Bert Freijð, OC=Olle Callin, OE=Ove Eriksson, OG=Ola Grahn, OH=Olle Hedvall, OHä=Olov Häggström, OJ=Olle Jonsson, OK=Olle Karlsson, OP=Olof Persson, OPe=Olof Pettersson, OPn=Ove Pettersson, OR=Olof Rydén, OS=Ove Sjöberg, OSj=Olof Sjöberg, OSw=Olof Swalin, PA=Per Andell, PAb=Per Aspenberg, PAd=Per Andersson, PAI=Per Alström, PAn=Peter Andersson, PAr=Per Aronsson, PAX=Paul Axelsson, PEJ=Paul-Eric Jönsson, PGB=Per-Göran Bentz, PGH=Per Gunnar Högman, PH=Per E. Holmlund, PJ=Peter Jacobsson, PJU=Per Johan Ullvendahl, PK=Peter Keil, PL=Peter Lundberg, PLb=Per Lindberg, PLc=Peter Lehman, PLi=Pontus Lindberg, POB=Per-Olof Bengtsson, POE=Per-Olov Eriks-Peter Rönnberg, PS=Per Svensson, PSK=Per Strandvik, PSm=Per Ström, PSo=Per Sollenberg, PSq=Per Strömquist, PSt=Pål Strand, PSv=Peter Svensson, PU=Per Undeland, PW=Peder Weibull, PWN=Pekka Westin, PÖ=Peter Öhr-

ström, RA=Reino Andersson, RB=Roland Börjesson, RF=Rikard Fredriksson, RFr=Ruben Fryleskog, RG=Rune Gerrell, RH=Ragnar Hall, RJ=Roland Johansson, RK=Roger Karlsson, RL=Ramon Lennartsson, RLa=Raimo Laurila, RLn=Rolf Larsson, RN=Ragnar Nilsson, RO=Rune Olsson, RS=Rolf Sandberg, RSc=Rolf Schafferer, RSt=Roland Staav, RSv=Rolf Svensson, RT=Roland Thuvander, SA=Stefan Asker, SAN=Sune Andersson, SBe=Staffan Bensch, SBg=Staffan Bergh, SBj=Stefan Björklund, SBI=Sven Blomqvist, SBN=Stefan Bengtsson, SC=Stieg Carlsson, SD=Stefan Dahlin, SvE=Stefan von Euler, SEL=Sven-Erik Lyrzell, SF=Stig Fredriksson, SH=Stig Högström, SHJ=Sam Hjalmarsson, SHo=Stig Holmstedt, SHu=Stefan Hult, SHJ=Sven Holger Jansson, SJ=Stig Jacobsson, SJh=Stig Johnson, SJo=Staffan Jonsson, SKR=Stig Kjærgaard Rasmusen, SL=Sigvard Lundgren, SLa=Sören Larsson, SLi=Stefan Lithner, SLq=Stefan Lindqvist, SN=Sven Nilsson, SNd=Stig Nordin, SNI=Staffan Nilsson, SNI=Stig Norell, SNm=Stefan Norrman, Snn=Stefan Nilsson, SNo=Staffan Norrlund, SO=Stefan Olsson, SS=Stig Svensson, Ssv=Sten Svensson, ST=Stig Tinmark, StH=Stellan Hedgren, STh=Stefan Thorsell, SU=Sören Uppsäll, SW=Stig Wester, SWi=Staffan Widstrand, SAS=Stig Åke Svensson, TA=Tore Axelsson, TB=Thure Bäckman, TC=Tomas Carlsson, TE=Tord Elvius, TFo=Tommy Forslund, TJ=Torbjörn Jacobsson, TJo=Tore Johansson, TJä=Tommy Järås, TK=Tomas Karlsson, TL=Thomas Landgren, TLa=Tommy Larsson, TLe=Thomas Lerndal, TLi=Tage Lilljegen, TLU=Tomas Lundqvist, TN=Tomas Nilsson, TP=Thomas Pless, TPN=Tomas Petersson, TPä=Tomas Pärt, TR=Thomas Rönnerz, TRy=Thomas Rydkvist, TS=Thomas Skoglund, TS=Torbjörn Schafferer, TSö=Tommy Söderberg, UA=Ulrik Alm, UC=Ulf Cramling, UG=Ulf Gotthardsson, UGr=Urban Grenmyr, UH=Ulf Hjelm, UK=Urban Karlsson, UKa=Ulf Karlsson, UKo=Ulf Kolmodin, UM=Ulf Magnusson, UO=Urban Olsson, UW=Urban Walter, UWu=Urban Wikenborg, VH=Valde Holmgren, WF=Wille Forsberg, YJ=Yngve Johansson, YL=Yngve Lindblom, AA=Åke Aronsson, AAb=Åke Abrahamsson, AC=Åke Carlsson, AH=Åke Haglund, AJ=Åke Jonsson, AN=Åke Nordström, AP=Åke Pettersson, AR=Åke Rosengren AS=Åke Svensson, ÖA=Östen Andersson.

Lennart Risberg, Hagmarksgatan 44,
S-813 00 Hofors

VF 35(1976): 328-334

87160

Sällsynta fåglar i Sverige 1975

Rapport från SOF:s raritetskommitté

LARS SVENSSON

Detta är den första separata rapporten från SOF:s raritetskommitté (Rk) om fynd av sällsynta fågelarter och -raser i Sverige. Den innehåller alla under år 1975 gjorda fynd av sällsynta fåglar som har rapporterats till och godkända av Rk. Dessutom redovisas några äldre fynd som ej tidigare har publicerats i Vår Fågelvärld. Några korrigeringar av vissa tidigare publicerade fynddata meddelas även. För en presentation av Rk, dess målsättning och arbetsformer, se VF, 31: 80-82.

För 1975 gäller, att vissa fynd i skrivande

stund ännu inte har slutbehandlats av Rk, varför sannolikt ytterligare några raritetsfynd från detta år tillkommer senare.

Rk inrättades 1972, och godkända fynd från 1972-74, samt vissa äldre, har hittills publicerats i Vår Fågelvärld som uppsatser eller meddelanden, eller - vanligare - har medtagits i de lokala fågelrapporterna. När nu det stora steget tas att presentera en sammanslagen fågelrapport för hela riket varje år, har Rk och Vår Fågelvärlds redaktör enats om att det vore lämpligt med en separat rapport från Rk att

följa o
männa
fördel
svårde
uppsat
att me
raritets
stämmi
uppväg
obiolog

Efter
skall g
Fågelvä
geograf
är det
de arte
Det ve
arter d
Vi har
alla fyr
delar a
kommit
av grå
pungme
har stå
landet
kludera
rapport
har gra
till Rk:
islomm.
dessa i
dock ar
att pub

1975
arter oc
Under
för lan
rikansk
snäppa
den am
gen en
bedöms

Av h
1975 ha
skrivnin
förväxli
komme
i Engla
fall via
rapport

följa omedelbart efter den omfångsrikare "allmänna" fågelrapporten. Det bedöms som en fördel för läsarna att de extremaste – eller mest svåridentifierade – rariteterna samlas till en uppsats, samtidigt som det för Rk blir lättare att meddela eventuella ändringar i reglerna för raritetsrapporteringen eller diskutera vissa bestämningssvårigheter. Dessa fördelar tycker vi uppväger nackdelen av att vissa arter på ett obologiskt sätt rycks loss från helheten.

Eftersom listan över arter, som obligatoriskt skall granskas av Rk före publicering i Vår Fågelvärld, innehåller flera inskränkningar av geografisk art eller beträffande vissa dräkter, är det svårt att enkelt och "logiskt" avgränsa de arter som skall behandlas i Rk:s rapport. Det vore ju synnerligen opraktiskt om vissa arter delades upp mellan de två rapporterna. Vi har stannat för, att till Rk:s rapport föra alla fynd av arter som i alla dräkter och i alla delar av landet obligatoriskt skall granskas av kommittén. Detta innebär således, att *alla* fynd av grå lira, praktejder, alförrådare, skäggmes, pungmes och dvärgsparv, arter som under 1975 har stått på Rk:s lista endast för en del av landet eller beträffande vissa dräkter, har inkluderats i ovan publicerade "allmänna" fågelrapport, trots att flera av de enskilda fynden har granskats och godkänts av Rk. Omvänt har till Rk:s rapport förts alla fynd av obestämda islommar, trots att 1975 års observationer av dessa *inte* har granskats av kommittén. Vi har dock ansett det som avgjort mera överskådligt att publicera alla islomsfynd intill varandra.

1975 års rapport omfattar 127 fynd av 43 arter och tre raser involverande ca 139 fåglar. Under året har inte mindre än fem nya arter för landet anträffats, nämligen ringand, amerikansk kopparand, sumpvipa, spetsstjärtad snäppa och medelhavsstenskvätta. Av dessa är den amerikanska kopparanden enligt Rk troligen en ur fångenskap förrymd fågel. De övriga bedöms som spontana fynd.

Av hittills färdigbehandlade rapporter från 1975 har 20 underkänts på grund av att beskrivningarna inte med full säkerhet utesluter förväxling med andra arter. Underkända fynd kommer inte att publiceras (i likhet med bruket i England), utan Rk:s utslag meddelas i dessa fall via den lokala rapportkommittén till berörd rapportör.

Ändringar i artlistan från och med 1977

Rk har beslutat att från och med 1977 göra vissa ytterligare inskränkningar i listan över arter vars fynddata obligatoriskt skall granskas av Rk före publicering. Sålunda utgår, från och med 1977 års observationer, *skäggmes från hela landet, alla praktejdrar och alförrådare på Öland och Gotland samt storlabb vid västkusten från Kullaberg och norrut*. Önskemål om ytterligare inskränkningar finns lokalt, men vi har inte funnit skälen till dem tillräckligt starka. Vi vill passa på att säga, att vi finner det oklokt att reducera listan alltför fort och omfattande. Trots visst besvär med att fylla i raritetsblanketter för några tämligen tåtrikt funna arter kan det vara en fördel med en central granskning under en följd av år innan rutinerna förändras. Dessutom kommer utgivandet av den reviderade fågelförteckningen under 1977 med säkerhet att leda till en ny omprövning av artlistan.

Ändringar i kommittén

Under 1976 lämnade Gustaf Rudebeck på egen begäran Rk, som han har tillhört alltsedan dess bildande år 1972. Gustaf Rudebeck har hunnit med att granska dryga 1 000 rapporter, och hans stora sakkunskap har varit en stor tillgång för kommittén. Ett hjärtligt tack riktas till honom för nedlagt arbete, och för trivsamt och animerande samvaro under dessa år.

Till Rudebecks efterträdare har utsetts Carl-Axel Bauer, vittberest, kunnig och säkerligen välkänd ornitolog, bosatt i Lund.

Några minnesregler för rapportörer

Sänd in dina rapporter av sällsynta fåglar till den lokala rapportkommittén (se sid. 348) vid årets slut. Fyll i en raritetsblankett (erhålls av den lokala rapportkommittén eller SOF:s expedition) och beskriv vad du sett så utförligt som möjligt. Skriv läsligt och ej med tunn blyerts. Be någon utomstående kritiskt läsa din rapport innan du sänder in den så att du försäkras dig om att du har uttryckt dig begripligt. Om du har foto eller bandinspelning ombeds du vänligen att sända in detta bevis samtidigt med rapporten. Allt sådant material reurneras – glöm inte att ange namn och adress direkt på föremålen.

Rf=
Ge-
oger
trila,
Ols-
land
SA=
sch,
lom-
Ste-
rsell,
Hjal-
HJ=
öns-
sen,
lefan
Stig
lefan
SO
ST
rsell,
Wid-
JB=
vius,
Tore
IL=
omas
TN
sson,
omas
erer,
ram-
JH=
UKo
sson,
valde
YL
lbra-
Ake
AR=
sson.

var-
från

från
lice-
ned-
i de
ste-
gel-
Vår
vore
att

Godkända fynd 1975

Islom *Gavia immer**Hl*: 1 ex. mot S, Morups tånge 30.3 (EH) och 11.5 (CGC, JW).*Ang*: 1 ex. Aheden, Sörmjöle, 25 km SV Umeå, 25.8 (KPN).*T lpm*: 1 ad. Pieggaluoppal, 20 km S Abisko, 27.6 (LHs).Vitnäbbad islom *Gavia adamsii**Öl*: 1 ex. S Mörbylånga 6.2 (SR). 1 ad. Ottenby 11.4 (EBA).*Gstr*: 1 ex. Iggön, 25 km N Gävle, 25.1 (TPä).Obestämd islom *Gavia immer/adamsii*

(Ej granskade av Rk)

Sk: 1 ex. Kullen 7.1 (AP, BB, PEJ), 27.9 (AP m.fl.) och 8.10 (MU).*Öl*: 3 ex. St. Rör 28.3 (BO, DB), 1 ex. 2.10 och 7.10 (SR). 1 ex. Ottenby 4.4 (GÅ, LL).*Upl*: 1 subad. Östernäs brygga, 5 km SV Kapellskär, 3.5 (MF, UKO m.fl.). 1 ad. mot S, Rönnskärs udde, Väddö, 7.10 och 16.10 (BD). 1 ad. mot S, Skatudden, Väddö, 19.10, 2 ad. 24.10 och 2 ex. 28.10 (ME, SES m.fl.).

För säker artbestämning av islommar krävs noggrann beskrivning av fågelns utseende, speciellt av näbbens färg samt av huvudets, halsens och ryggens teckning. Se VF, 34: 184-185.

Mindre lira *Puffinus puffinus**Sk*: 1 ex. Kullen 28.9 (SR).

Till skillnad från grå liran är mindre liran fortfarande en första klassens raritet i svenska vatten. Totalt har endast 18 säkra fynd gjorts i landet.

Toppskarv *Phalacrocorax aristotelis**Sk*: 1 ad. Kullen 13.4 (KGN, AP m.fl.).*Gstr*: 1 ex. Eggegrund 25.5 (BR, TPä).

Toppskarvens status i Sverige är oklar. Bedömningen av läget försvåras av att insända rapporter som regel är alltför knapphändiga för att utesluta förväxling med ung eller subad. storskarv. Varning för kraftig storleksvariation hos storskarvar!

Purpurhäger *Ardea purpurea**Gil*: 1 ex. rastade strax S Slite 1.5 (LSö, MN, PS).

Tionde fyndet i landet och första på Gotland.

Ägretthäger *Egretta alba**Sk*: 1 ex. Hammasjön 29.5 (KMå).*Öl*: 1 ex. Mellby ör 28.5 (GÅ m.fl.).

Det kan röra sig om samma fågel, men man kan lika gärna tänka sig att de båda fynden indikerar en väg mot Nordeuropa av många individer.

Rallhäger *Ardeola ralloides**Nrk*: 1 juv. rastade vid Svartåmynningen, Oset, 21.9-6.10 (GD m.fl.).

Andra fyndet i landet. Se sep. redog. VF, 35: 157-158.

Skedstork *Platalea leucorodia**Sk*: 1 ad. Eskilstorps holmar 3.8 (FSr).*Bl*: 1 ex. rastade Torhamns udde 15.6 (CPn).*Öl*: 1 ex. Egby, 10 km Ö Borgholm, 14-16.6 (JR).

1 ex. Beijershamn 15.6 (LHs).

Upl: 1 ad. vid Vendelsjön 9.10 (ME).

I samband med det uppländska fyndet bör nämnas, att en adult skedstork tidigare samma dag sågs sträcka ut mot V från Signilskär, Åland.

Amerikansk bläsand *Anas americana**Gstr*: 1 ♂ Mårdängsjön 8.5 (AÖ, HPn, LSn).

Fjärde fyndet i landet. Som alltid när det gäller exotiska arter inom Anatidae kan inte möjligheten uteslutas att det har rört sig om en förrymd parkfågel. Av denna art finns ringfynd som bevisar att kanadensiska, vilda fåglar korsar Atlanten och når Europa (Bruun 1971).

[Mandarinand *Aix galericulata*]*Nrk*: 1 ♂ Igelö, Kumla, 4-18.5 (TEN m.fl.).

Arten hålls allmänt i fågelparker.

Rödhuwad dykand *Netta rufina**Srm*: 2 ♀ Vädersjön, 3 km V Tungelsta, 7.5 (LTJ).Ringand *Aythya collaris**Ög*: 1 ♂ Motala ström, Norrköping, 26.12-31.12 (RF, JE m.fl.).

Ny art för landet. Fågeln stannade till 11.4 1976. Arten har expanderat under senare år i ö. Canada, och den är nu en tämligen regelbunden gäst i n.v. Europa, mest under nov.-april. Det bör påpekas att parkrymlingar förekommer i t.ex. England (M. D. England 1974). I Sverige hålls arten i park bl.a. i Göteborg, men därifrån har veterligen ingen rymt (C.-F. Lundevall i brev). Sep. medd. följer i VF.

[Amerikansk kopparand *Oxyura jamaicensis*]*Upl*: 1 ♂ Edssjön, S Upplands Väsby, 13-28.9 (MP, SBl).

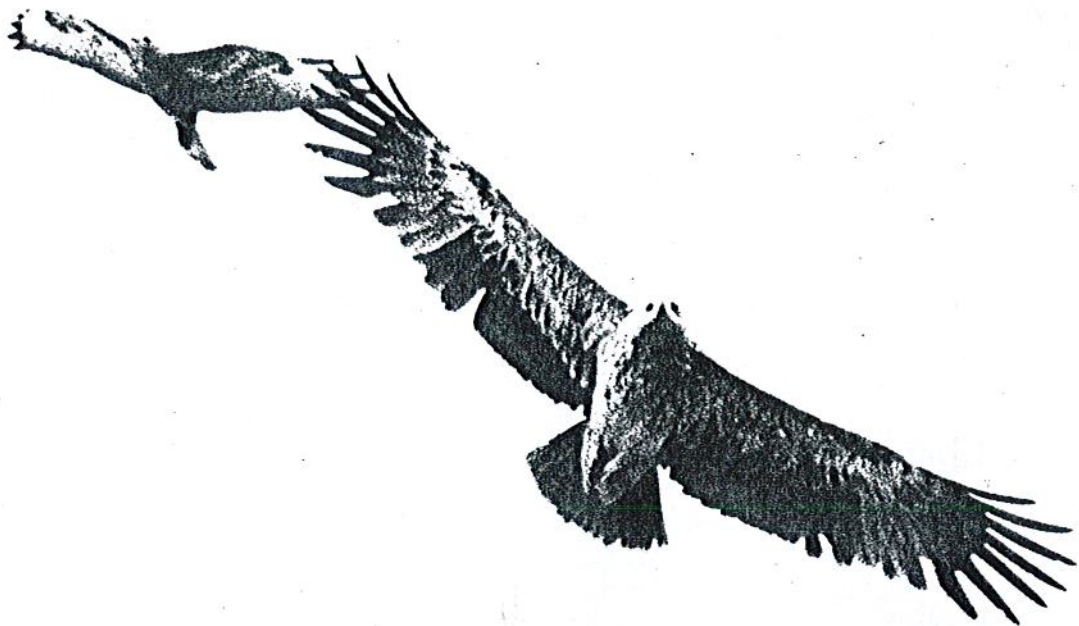
Ny art för landet. När det gäller denna art är det troligast att det har rört sig om en förrymd parkfågel. I England har en frittlevande population på 50-60 par etablerats, emanerande från andfågelodlingarna som Wildfowl Trust driver i Slimbridge (Hudson 1976).

Rödhalad gås *Branta ruficollis**Gil*: 1 ex. bland ca 3000 vitkindade gäss, Grötlingbo udd 13.10 (CHj).

15:e fyndet i landet. Det ex. av rödhalsad gås som sträcker med vitkindade gäss mot ett övervintningsområde i SV börjar nu bli en välkänd och regelbunden gäst på Öland och/eller Gotland. Den började uppträda hösten 1972 och har sedan dess setts varje höst och dessutom på vårsträcket 1974.

Kejsarörn *Aquila heliaca**Sk*: 1 subad. (trol. 1-årig) Lemmeströ-Havgård-

Subadult kejsarörn *Aquila heliaca* tillsammans med ormvråk *Buteo buteo* vid Lemmeströ, Skåne, i slutet av augusti 1975. Foto: Per-Göran Benz.

Börninge samt vid Skanörs Ljung 26.8–12.10 (PGB, KMO m.fl.).

Tredje säkra fyndet i landet. Fyndet har närmare presenterats av Sylvé (1976). Möjligheten att fågeln kan ha varit en ur fångenskap förrymd individ kan inte helt uteslutas med tanke på att talrika rovfåglar, ofta av sällsyntare arter, hålls i "rovfågelsparker" i Tyskland. Inget i fågelns utseende eller uppträdande tydde dock på ett förflutet i fångenskap.

Större skrikörn *Aquila clanga*

Sk: 1 subad. början av jan.–16.2 Börninge, bl.a. fotograferad på åtel (MBr). 1 ex. mot NO, Veberöd 17.3 (MS). 1 juv. Börninge 5–6.9 (PW, JBr m.fl.). 1 subad. Björkesåkra–Börninge 20.9–30.11 (LNa, BJn, SKR m.fl.). 1 ex. Trolle Ljungby 12.10 (BG). 1 ad. Björkesåkra 18.10 (BJn, BJD). 1 subad. eller ad. och 1 subad. Falsterbo 19.10 (JBr). 1 ad. Ellestad–Krageholm 30.11–31.12 (OAn, LS m.fl.).

Öl: 1 ex. Ottenby 9–12.10 (DB m.fl.).

✓ Vsm: 1 juv. Gorgen, Västerfärnebo, 30–31.8 (MV).

Vrm: 1 subad. N. Hyn 31.5–8.6 (PeB, LJh, PAn).

Tolv rapporterade fåglar, varav nio i Skåne. Att döma av dräktbeskrivningarna rör det sig om olika individer, men dubbelräkningar kan i något eller några fall inte helt uteslutas.

Mindre skrikörn *Aquila pomarina*

Sk: 1 subad. Backåkra, Löderup, 16.4 (BS). 1 juv. Skanörs Ljung 5.9 (PW, JWl, PAm m.fl.) och möjligen samma fågel vid Börninge 7.9 (SKR).

Obestämd skrikörn *Aquila clanga/pomarina*

Sk: 1 ex. Havgård 5.9 (PW, JWl) – möjligen identisk med ovannämnda *A. clanga* från Börninge 5.9. 1 ex. Lemmeströ 21.9 (SKR). 1 ex. Skanörs Ljung 9.10 (LRy). 1 ex. Krankesjön 11.10 (LNA). 1 juv. eller subad. Hällestad 20.10 (JBr).

Ormörn *Circaetus gallicus*

Ög: 1 ex. Eda, St. Runken, 30.8 (RF).

Sumpvipa *Vanellus leucurus*

Srm: 1 ex. Ledarön, Hörningsholm, Mörkö, 10.5 (MB).

Ny art för landet. Sumpvipan, som närmast häckar i s. Ryssland, Iran och (möjligen) Turkiet, har under sommaren 1975 även anträffats i Finland, Österrike, Holland, England och Italien. Arten sägs expandera mot V (Glutz m.fl. 1975). Se sep. redog. på s. 298–300.

Dammsnäppa *Tringa stagnatilis*

Sk: 1 ex. Skanör 23.8 (TJn, SKR m.fl.).

Nionde fyndet i landet.

FÅGELRAPPORTER

Tereksnäppa *Xenus cinereus*

Sk: 1 ex. Lödösnäs 8.5 (PA, AS m.fl.).
Öl: 1 ex. Ottenby 26.7 (JP).

Tuvsnäppa *Calidris melanotos*

Hl: 1 ad. Klosterfjorden 4-11.8 (CGC, LLa, UU m.fl.).

Tolfta fyndet i landet.

Spetsstjärtad snäppa *Calidris acuminata*

Upl: 1 ex. rastade vid Ensjöarna, Hallstavik, 23-25.7 (BD, BGr, KOJ).

Ny art för landet. Sep. reg. följer i VF.

Styllöpare *Himantopus himantopus*

Öl: 1 ex. Ottenby 1-3.11 (JÖ m.fl.).

Femte fyndet i landet.

Brednäbbad simsnäppa *Phalaropus fulicarius*

Boh: 1 ex. Galterö, Göteborgs skärgård, 7.1 (LHn).
S. Lpl: 1 ex. i deltat vid Ammarnäs 29.5 (ENy, HK, LRo).

Sjungande busksångare *Acrocephalus dumetorum* vid Söderhamn, Hälsingland, 3.6 1975. Foto: Christer Andersson.

Bredstjärtad labb *Stercorarius pomarinus*

Sk: 1 ad. ljus fas Kullen 28.9 (SR).
Hl: 1 ad. ljus fas Getterön 13.6 (CGC).
Vb: 1 ad. ljus fas mot N, Tavasten, Täftlandet, Sävar, 17.5 (AB, HO).

Arten torde förkomma talrikare i svenska vatten än vad dessa tre fynd låter förmoda. Den är föga bunden till nära kustkontakt, och är dessutom svårbestämd i fält. Rapportörer uppmanas att lämna så utförliga beskrivningar som möjligt.

Storlabb *Stercorarius skua*

Sk: 1 ex. Sandön, Skälderviken, 30.8 (LGN). 1 ex. Viken 28.9 (PEJ). 3 ex. Kullen 29.9 (TL, RJ, TH) och 3 ex. 7.10 (PA m.fl.).
Hl: 1 ex. mot N, Morups tånge 5.10 (SLq, ST).
Boh: 2 ex. mot S, Hönö 28.9 (DBI, JW, UO). 1 ex. Abyfjorden 28.9 (IJ m.fl.).
Öl: 1 ex. Mellby ör 1.6 (NK, PÖ m.fl.).

Ismås *Pagophila eburnea*

Öl: 1 ad. mot N, St. Rör 11.4 (DB, BO).

Tolfta fyndet i landet.

Tärnmås *Larus sabini*

Sk: 1 juv. Kullen 22.9 (LJh, KGN, TR m.fl.), 2 juv. 29.9 (TL) och 1 subad. 7.10 (TR, US, SLi).
Hl: 1 ad. mot S, Getterön 28.9 (CGC).
Gil: 2 ad. i vint.dr. mot S, Faludden 1.11 (HB, HWr).

Trots att ännu fynden av denna art är få i landet, vågar man gissa att den är en sällsynt men årsviss höstgäst på västkusten. Första fyndet på Gotland.

Vitvingad trut *Larus glaucooides*

Bl: 1 ad. rastade vid Millegarne, 10 km SÖ Ronneby, 15.5 (TC).

Vitvingad tärna *Chlidonias leucopterus*

Sk: 1 juv. Börringsjön 31.8 (JBr).
Blott elfte fyndet i landet. Ytterligare minst en äldre rapport utreds ännu av Rk. En utredning av variationen hos denna arts och svarttärnans ungdoms- och vinterdräkter efterlyses!

Sandtärna *Gelochelidon nilotica*

Hl: 1 ex. Morups tånge 25.5 (JW).
Öl: 1 ex. Ottenby 22.5 (BO, EN m.fl.).
17:e och 18:e fynden i landet - förvånansvärt få med tanke på att arten häckar i Danmark (1975 ca 30 par, främst på Nordjylland, enl. Dybbro 1976).

Dvärguv *Otus scops*

Nb: 1 ex. tillvarataget dött, Ryssbält, 20 km V Kalix, 5.6. Fågeln hade observerats i livet dagen innan (Gls).
Sjunde fyndet i landet och första för Norrland.

Rostgumpsva *Hirundo daurica*

Öl: 1 ex. fångat Ottenby 4-5.6 (EN m.fl.).

V
Fj
la
Sy
N.
Fj
Öl
för
öst
da.
Vi:
Öl:
s
Nr
Va
Gt
?
Ög.
Up
Vst
(
Bar
me
sin
i oc
fler
Bus
Hls
L
Mp
r
Ang
(
Sar
ning
38
1970
sju
Med
Vst
m
Ny
färg
den
svar
Gra
Öl:
Ytte
har
fullt
enda
fågel
f.ö.
blem

Vb: 1 ex. Holmö by, Holmön, 10.5 (AB, HO).

Fjärde och femte fynden i landet. Första norrlandsfyndet.

Sydäktergal *Luscinia megarhynchos*

Nb: 1 sjungande Haparanda Sandskär 8.6 (WA m.fl.). Bandinsp.

Fjärde fyndet för landet och första norr om Öland. Lokalens läge kan antyda östligt ursprung för fågel. Ett av de tidigare fynden har gällt den östligaste rasen *L. m. hafizi* (Svensson 1970), medan övriga två har gällt nominatrasen.

Vitstjärnig blåhake *Luscinia svecica cyaneacula*

Öl: 1 ♂ fångad Ottenby 21.4 (LL m.fl.) och 1 ♂ sedd och fotograferad 18.5 (JLg, LbH).

Nrk: 1 ♂ Oset 3.5 (PLe).

Vassångare *Locustella luscinioides*

Gil: 1 sjungande Tingstäde träsk 27.5-6.6 (LAP, MN, SH m.fl.).

Ög: 1 sjungande Ramstad, Tåkern 7.6 (JI).

Upl: 1 sjungande Vendelsjön 6-16.6 (AL m.fl.).

Vstm: 1 sjungande Lergroparna, Sala, 19.5-7.6 (KGG, SBJ m.fl.).

Bara tre fynd hade gjorts i landet fram till och med 1966, men från och med 1967 har arten ökat sin förekomst påtagligt, och det totala antalet fynd i och med 1975 torde röra sig om 32 (i några fall fler än en individ).

Busksångare *Acrocephalus dumetorum*

Hls: 1 sjungande Flaket, Söderhamn, 3.6 (HW, IAn, BÖd).

Mpd: 1 sjungande Röde, Alnön, 7-21.6 (BKA m.fl.).

Ang: 1 sjungande Dalund, Häggdånger, 12.6-2.7 (JH, MHö).

Samtliga tre fynd har styrkts med bandinspelningar. Busksångaren har nu anträffats omkring 38 gånger i landet, första gången 1948. Under 1970-talet har antalet fynd svängt mellan ett och sju per år.

Medelhavsstenskivta *Oenanthe hispanica*

Vstm: 1 ad. ♂ Näs, Fläcksjön, 5-7.10 (SyA, SBJ m.fl.).

Ny för landet. Att döma av fågelns dräkt (goda färgdiabilder) rörde det sig om ett exemplar av den östliga rasen *melanoleuca*. Fågeln var av den svartstrupiga typen. Sep. redog. följer i VF.

Gransångare, östlig *Phylloscopus collybita tristis*

Öl: 1 ex. fångad Ottenby 21.10 (GWA m.fl.).

Ytterligare några rapporter om iakttagna *tristis* har inkommit till Rk, men dessa har inte ansetts fullt säkerställda. Rk kommer i fortsättningen endast att bedöma rapporter om denna ras om fågelns har infångats och studerats i handen. Se f.ö. Edelstam & Lager (1971) angående rasproblematiken.

Taigasångare *Phylloscopus inornatus* fångad vid Hammarö fågelstation, Värmland, 3.10 1975. Foto: Björn Ehrenroth.

Taigasångare *Phylloscopus inornatus*

Sk: 1 ex. fångad Smygehuk 2.2-13.3 (GHO, GWA m.fl.). 1 ex. Falsterbo 2-3.10 (KAR). 1 ex. Landskrona 7.11 (PW).

Öl: 1 ex. fångad Ottenby 20.9 (JÖ m.fl.) och fyrfall 19.10 (GHO).

Upl: 1 ex. rastade Björns fyr 21.9 (ALH m.fl.).

Vrm: 1 ex. fångad Hammarö 3.10 (BEH, JL m.fl.).

Med dessa sju fynd stiger totala antalet fynd i landet till 30. Första fyndet gjordes så sent som 1961.

Kungsfågelsångare *Phylloscopus proregulus*

Sk: 1 ex. Falsterbo 2.11 (AJE).

Öl: 1 ex. fångad Ottenby 1.10 (DB m.fl.).

Trettonde och fjortonde fynden i landet. Kungsfågelsångaren fortsätter att uppträda något sällsyntare än taigasångaren, här liksom i Storbritannien (där ca 28 *proregulus* rapporterades under 1975 mot "tresiffrigt" (!) antal av *inornatus*; enligt Dymond, 1976).

Stor piplärka *Anthus novaeseelandiae*

Sk: 1 ad. + 1 juv. Knösen, Skanör, 2.10 (GHö, HLi).

Bl: 1 ex. fångad Utklippan 1.10 (TT m.fl.).

Hl: 1 ex. Grötvik, 6 km SV Halmstad 13.10 (GB).

Öl: 1 ex. Mörbylånga 14.10 (SR).

Vg: 1 ex. mot S, Hullsjön 24.9 (IJo).

Fem fynd omfattande sex fåglar innebär att denna numera regelbundna höststräcksgäst för andra året i rad har noterat en hög årsiffra. (1974 gjordes sju eller åtta fynd.)

Gulärta *Motacilla flava feldegg*

Öl: 1 ex. Ottenby 19.5, visande denna ras karakterer (ML, UGs).

Svartpannad törnskata *Lanius minor*

Sk: 1 ex. Tvedöra, Krankesjön, 3.6 (KAO).

Boh: 1 ♂ + 1 ♀ Haby, Sotenäs, 19.5 (RP, TEI).

Gil: 1 ex. Västlands, Vamlingbo, 1.8 (SH).

Vg: 1 ex. 5 km Ö Mariestad 22.6 (CL).

Fem fynd omfattande sex fåglar är en hög siffra, särskilt som inget fynd gjordes på Öland, det landskap där de flesta svenska fynden har gjorts.

Godkända fynd från 1974 och tidigare samt korrigeringar

Vitnåbbad islom *Gavia adamsii*

Gtl: 1 ad. Skalasandsviken, Fårö, 27.5.74, tidigare publicerat som "obestämd islom", *VF*, 35: 81 (LAP).

Upl: 1 ad. mot S, Skatudden, Vaddö, 6.10.74, tidigare publicerat som "obestämd islom", *VF*, 34: 181 (BGr, MTy, SES).

Vb: 1 subad. Skötgrundet, 10 km N Bjuröklubb, 18.5.74 (UGr m.fl.).

Ly lpm: 1 ex. trol. juv. funnet dött i fisknät i Gardsjön, NV Storuman, nov. 1972; fågeln finns monterad (GGM, ENo).

Första fyndet i Lappland. Fynden på Gotland och i Uppland har vid närmare undersökning ansetts gälla klara *adamsii*.

Skedstork *Platalea leucorodia*

Sk: 1 ad. Håslövs ängar, Hammarsjön, 1.5.74 (BSt).

[Snögås *Anser caerulescens*]

Vrm: 1 ex. Storfors 30.9-7.12.74 (LTg, CZ, LH).

Rödhuwad dykand *Netta rufina*

Ög: 1 ♀-färgad Sjtötuna udde, Tåkern, 29.9.73 (CE, GBn). 1 ♂ + 1 ♀ Hov, Tåkern, 18.4.74 (GLi).

Stäppörn *Aquila rapax*

Öl: 1 subad. Ottenby-Ås-Näsby 2-3 och 21.8.74 (ABj, LRy).

Andra fyndet i landet (om man räknar bort den fågel som uppehöll sig i Skanör och Falsterbo från 26.9 - inte 30.9! - och fram till 5.10 1968; denna var säkerligen en ur fångenskap förrymd individ). Se sep. redog. på s. 305-306.

Större skrikörn *Aquila clanga*

Sk: 1 juv. Sövedsjön 10.11.74 (JK).

Mindre skrikörn *Aquila pomarina*

Gstr: 1 subad. Lomsjön, 20 km SV Gävle, 22 och 29.5.74 (KB).

Storlabb *Stercorarius skua*

Vrm: 1 ex. Ladholmen, Värmlandsnäs sydspets, 27.8.73 (HAX).

Bläutare *Merops apiaster*

Vb: 7 ex. (inte 2, som tidigare publ., *VF*, 34: 331) jagade humlor i ett grustag, Holmön, 1.5.74 (KHn).

Gransångare, östlig *Phylloscopus collybita tristis*

Öl: 1 ex. Ottenby 27.9-3.10.73, tidigare publicerat som sett 27.9.74 och tillika asteriskmärkt, *VF*,

35: 79 (GHo). Rk sanktionerar dock inte fåltakttagelser av denna svårbesämda subtilras.

Stor piplärka *Anthus novaeseelandiae*

Öl: 1 ex. sträckförsök Ottenby 15.9.74 (UU, SHn, LS m.fl.).

Observatörer

I nedanstående förteckning tas endast de observatörer upp som inte finns omnämnda i den allmänna fågelrapporten ovan, vilken har sammanställts av Risberg. Sök alltså där om ni inte finner en viss förkortning nedan.

AJe=Arne Jensen, AÖ=Arne Österberg, BAL=Bror A. Levin, BGN=Bengt Grandin, BJD=Bengt Jörnland, BJN=Bertil Johansson, BSt=Bjarne Streyffert, CL=Christer Larsson, CPn=Christer Petersson, EA=Erik Ahlquist, ENy=Erik Nyholm, FSr=Fredrik Schlyter, GBn=Göran Bergengren, GD=Gustav Dalkvist, GGM=Gunnar Grundström, GHö=Göran Högstäd, GIs=Gunnar Isaksson, GLi=Göran Lindell, HPn=Harry Persson, HWt=Henrik Wachtmeister, Ifo=Ingmar Johansson, IT=Ivar Tägtström, JBr=Jens Bruun, JK=Johnny Karlsson, JL=Jonas Lundin, JLG=Jörgen Lindberg, JR=Jim Rudolfsson, KAO=Kjell-Arne Olsson, KB=Kjell Bylin, KHN=Karin Henriksson, KMå=Kurt Månsson, KMO=Klaus Malling Olsen, KPn=Kjell Persson, LGN=Lars-Göte Nilsson, LbH=Lille-Bror Hammarström, LHn=Lars Hellman, LHS=Lars Hedenäs, LNa=Lars Nørgaard Andersen, LRo=Lotten Rosenkvist, LSö=Lars Södergren, LSn=Lars Sjölin, MBr=Mats Bentmar, ML=Maria Lindahl, MN=Mats Nilsson, MTy=Mats Tydén, MV=Mikael Vesanen, PAN=Per Angelstam, PeB=Per Olov Bäckström, PSg=Per Smittberg, RP=Rune Persson, SyA=Sylve Andersson, SES=Sven-Eric Swanqvist, SHn=Stellan Hedgren, SR=Staffan Rodebrand, TEI=Thomas Eldh, TEt=Tore Eriksson, TH=Torbjörn Hedfeldt, TJn=Tage Jonasson, UGs=Ulf Gärdenfors, US=Ulf Stengård, UU=Uno Unger, WA=Willy Andersson.

Litteratur

- Bruun, B. 1971. North American waterfowl in Europe. *British Birds*, 64: 385-408.
- Dybbro, T. 1976. *De danske ynglefugles udbredelse*. Köpenhamn.
- Dymond, J. N. & The Rarities Committee. 1976. Report on rare birds in Great Britain in 1975. *British Birds*, 69: 321-368.
- Edelstam, C. & Lager, L. 1971. De svenska fynden av östliga gransångare *Phylloscopus collybita tristis* Blyth. *Vår Fågelvärld*, 30: 238-239.
- England, M. D. 1974. A further review of the problem of 'escapes'. *British Birds*, 67: 177-197.
- Glutz von Blotzheim, U. N., Bauer, K. M. & Bezzel, E. (red.) 1975. *Handbuch der Vögel Mitteleuropas*. Bd 6. Wiesbaden.
- Hudson, R. 1976. Ruddy Ducks in Britain. *British Birds*, 69: 132-143.
- Svensson, L. 1970. Första fyndet av sydnäktergal i Sverige gällde östligaste rasen *Luscinia megarhynchos hafizi* (Sev.). *Vår Fågelvärld*, 29: 67-71.
- Sylvén, M. 1976. Kejsarörn *Aquila heliaca* i Skåne 1975. *Anser*, 15: 211-216.

Lars Svensson, Larsbergsvägen 42,
S-181 38 Lidingö